

Finanční krize, kterou způsobily nedostatky ve fungování našich finančních institucí a nedostatečný dohled nad nimi, přetrvává bohužel dodnes. V tomto kritickém okamžiku je třeba, aby Evropská unie vystupovala rozhodně a jednotně. Tato krize, která původně začala na druhé straně Atlantiku, měla na Evropu větší

dopad než na kteroukoli jinou část světa, protože odhalila strukturální nedostatky evropského hospodářství, které sice byly již dlouho známy, avšak příliš často opomíjeny. Krize se tedy stala pro Evropu varovným signálem, že je třeba reagovat na měnící se světový řád. Tak jako u každého transformačního

procesu přinese nový řád své vítěze i své poražené. Nechce-li Evropa patřit k poraženým, musí se dívat kupředu a přijmout ambiciózní dlouhodobý program reforem na příštích dvacet let. Vedoucí představitelé Evropské unie musí nadále přijímat opatření k překonání současné krize, tato opatření však musí

být spojena se střednědobými a dlouhodobými reformami, které Unie potřebuje. K úplnému překonání krize je třeba, abychom pokračovali ve stimulačních opatřeních, dokud naše ekonomiky nebudou schopny fungovat bez vnějších zásahů. Budou-li výdaje omezeny příliš brzy, mohl by v procesu našeho hospodářského

oživení nastat nepříznivý obrat. Naší hlavní prioritou musí být i nadále vytváření pracovních míst a podpora růstu. Má-li Evropská unie zabránit tomu, aby se krize opakovala, musí neodkladně provést reformy v oblasti fungování finančních institucí a dohledu nad nimi. Finanční instituce dosud změnily

velmi málo postupů, které vedly ke krizi, s výjimkou výrazného omezení poskytování úvěrů. Evropané budou potřebovat vysoce konkurenceschopné a udržitelné sociálně tržní hospodářství, aby bylo možné zachovat sociální soudržnost a rovněž bojovat proti změně klimatu. Klíčovým strategickým nástrojem zajištění

úspěchu ve světové ekonomice je lidský kapitál. Evropa však na cestě ke znalostní ekonomice značně zaostala. Aby dostihla ostatní, bude muset vyvíjet koordinované úsilí. Členské státy musí za pomoci soukromého sektoru mobilizovat zdroje, které přislíbily investovat do výzkumu a vývoje, a reformovat

všechny aspekty vzdělávání, včetně odborné přípravy. Evropané také musí řešit svůj demografický problém. Nebudou-li totiž přijata naléhavá opatření, naše stárnoucí společnosti budou neudržitelně zatěžovat nejen důchodové a zdravotní systémy, ale také systémy sociálního zabezpečení a v neposlední řadě

ohrozí naši hospodářskou konkurenceschopnost. Prioritní opatření musí v současné době zahrnovat zvýšení podílu žen na trhu práce a usnadnit sladění pracovního a soukromého života. Je nutno změnit přístup k odchodu do důchodu tak, aby byl považován za právo, nikoli za povinnost, a vypracování proaktivnější

přistěhovalecké politiky, která bude odpovídat všem našim demografickým potřebám a potřebám trhu práce. Naši občané si přejí, aby Evropská unie sloužila jejich zájmům, a proto očekávají, že při pohybu v rámci Unie si vždy zachovají svá sociální, občanská, rodinná a zaměstnanecká práva. Právě

zajištěním přenositelnosti sociálních práv se Unie stane pro naše občany smysluplnější. To všechno vyžaduje novou dohodu mezi evropskými orgány, hospodářskými a společenskými aktéry i mezi jednotlivými úrovněmi veřejné moci – místní, regionální a celostátní. Situace zejména vyžaduje pevné politické vedení,

tedy vedení, v jehož rámci bude možné vést otevřený a přínosný dialog s občany a řešit problémy společně. Zajištění podpory našich občanů bude mít zásadní význam nejen proto, aby se Unie mohla vypořádat se sociálním a hospodářským dopadem krize, ale také proto, aby mohla provést strukturální reformy, které

budou nezbytné, má-li se Evropa stát v budoucnu silnější. Evropská unie je více než jen společný trh. Je rovněž unií hodnot. S podporou občanů může Evropská unie stát v čele úsilí o řešení závažných celosvětových výzev. Naši občané musí čelit krizi, kterou nezpůsobili, a proto bude jejich důvěra

v evropský projekt obnovena pouze v případě, že je budou jejich vedoucí představitelé pravdivě informovat o rozsahu úkolů, které bude třeba řešit, a také pokud budou vybídnuti k vynaložení úsilí srovnatelného s tím, které přineslo Evropě prosperitu po druhé světové válce. Od konce studené války jsme

svědky neuvěřitelně rychlých a rozsáhlých změn. Posledních dvacet let poznamenalo všechno, tedy způsob, jakým pracujeme, konzumujeme, cestujeme, jak spolu komunikujeme, jiné jsou otázky, které v nás vzbuzují obavy. To všechno se změnilo. A většina těchto změn nás zaskočila. Světová finanční krize je

pouze poslední z řady událostí, které otráslы tím, o čem jsme byli přesvědčeni a v co jsme věřili. Poprvé v nejnovějších dějinách Evropy panují všeobecné obavy, že dnešní děti nebudou mít tak dobré životní podmínky, jako měla generace jejich rodičů. Doba, ve které dnes žijeme, je dobou nejistoty. Tato

situace představuje pro Evropskou unii výzvu, která v posledních letech nemá obdoby. Po většinu dosavadní existence zajišťovala Evropská unie vnitřní stabilitu, neboť v době po druhé světové válce nastolila na polovině kontinentu mír a demokracii a také vytvořila značnou prosperitu. Později začlenila prostřednictvím

procesu politické a hospodářské integrace druhou polovinu Evropy. Tyto úspěchy umožnily Evropské unii stát se největší světovou hospodářskou velmocí, která se vyznačuje jednotným trhem a měnou. Přesto však evropští občané, když pohlížejí do stále složitější a nejisté budoucnosti, nemají společný cíl,

který byl příznačný pro poválečné období. Úspěchy, kterých Evropská unie dosáhla, se týkaly zejména jejího vlastního území. Během jednotlivých fází integrace byl svět obklopující Evropu relativně stabilní. Dnes je situace naprosto odlišná. Na celém světě dochází k rychlým změnám. V příštích letech bude nejen

existovat několik mocenských pólů, ale změní se rovněž těžiště světa – přesune se do Asie a k světovému jihu, k novým veřejným a soukromým aktérům, k nadnárodním institucím. Výzvy, před nimiž dnes Evropa stojí, souvisejí jak s vývojem za jejími hranicemi, tak s váhavostí Evropské unie při reakci na ně. Pokud má Unie

zabezpečit svoji budoucnost, bude muset přizpůsobit své cíle i politiku tak, aby v tomto rychle se měnícím světě obstála. Období posledních dvaceti let bylo plné zvrátů a je možno očekávat, že příštích dvacet let bude ještě více nestabilních. Vzniká nový svět, ve kterém je moc méně koncentrovaná a vývoj

mezinárodní situace složitější. Vzhledem k pomalejšímu růstu v Evropské unii ve srovnání se zeměmi, které patří mezi její hlavní konkurenty, se její podíl na světovém bohatství bohužel nevyhnutelně zmenšuje. Po dlouhou dobu přispíval lidský kapitál Evropské unie k rozvoji její ekonomiky na základě přelomových

inovací a kreativity. Avšak nyní se do popředí dostávají jiné regiony díky vyšší úrovni investic do výzkumu, technologického rozvoje a inovací. Očekává se, že v roce 2030 bude v čele vědeckého a technologického rozvoje stát Asie, která bude vyrábět zboží vysoké hodnoty, které bude schopné změnit produkci

a celkovou kvalitu života. Toto vše se odehrává na pozadí převratných společenských změn probíhajících v našich zemích. Ve stárnoucí společnosti, kde na jednoho pracovníka ve srovnání s dneškem připadne téměř dvojnásobný počet osob starších 65 let, budou členské státy Evropské unie muset vynaložit značné úsilí

v souvislosti s financováním systémů sociální podpory a udržením starších osob na trhu práce. Vzhledem k tomu, že domácí nabídka pracovních sil a dovedností klesá, Evropa bude muset přilákat více pracovníků z řad přistěhovalců, což bude mít důsledky pro naši schopnost řídit sociální integraci. A konečně technologická

a komunikační revoluce mění všechny naše soukromé i profesní vztahy a také přináší nový způsob života i práce, kterému se mnozí přizpůsobují jen s obtížemi. Krize odhalila strukturální nedostatky, kterými trpí ekonomiky většiny evropských zemí. Je to nízká produktivita, strukturální nezaměstnanost, ale také

nedostatečná pružnost trhu práce, zastaralé dovednosti a nízký růst. Současně však mírnější dopad krize na země jako Čína nebo Indie a jejich mnohem rychlejší hospodářské oživení vedly k tomu, že mnozí zaujali k rychlým změnám, které ovlivňují světovou ekonomiku, méně příznivé stanovisko. V současné době

panují obavy, že rozvíjející se ekonomiky využijí strukturálních nedostatků Evropy k dosažení svého hospodářského potenciálu. Popravdě řečeno, současné posuny v hospodářské produkci mohou být vzájemně prospěšné a mohou vést k všeobecně vyšší míře investic, obchodu a spotřeby. Evropská unie ale nemůže očekávat,

že vzestup ostatních zemí nezbytně povede k situaci, která bude prospěšná pro všechny. Pokud se Evropská unie nepřizpůsobí požadavkům světového hospodářství, existuje reálné nebezpečí, že se relativní úpadek Evropy stane absolutním. Značné úsilí vyvíjené na globální úrovni by v žádném případě nemělo vést

k omezení domácích reforem. Bez solidního růstu v celé Evropské unii a bez její vnitřní soudržnosti nelze dosáhnout vnějšího vlivu. Naše současná éra se však zjevně stala globální, přičemž tento proces změny přináší samozřejmě nové vítěze i nové poražené. Nechceme-li rozšířit řady poražených, musíme nyní

přistoupit k odvážným činům. Výzvy, před nimiž dnes stojíme, jsou jiné než výzvy minulosti a vyžadují jiná řešení. Relativní demografický a hospodářský pokles, změna klimatu nebo nedostatek energie představují výzvy, které lze náležitě pochopit a řešit pouze tehdy, budou-li zasazeny do regionálního a celosvětového

kontextu. Právě v tomto ohledu může Evropská unie jako subjekt, který je mnohem více než jen souhrnem svých členských států, prokázat svoji hodnotu. Pokud Evropská unie využije celé řady mocenských úrovní, od globální až po místní, bude schopná více než kterýkoli členský stát uspět při řešení nejzávažnějších

výzev 21. století. To však nenastane automaticky. Evropská unie sice má k dispozici nezbytné struktury a nástroje, ale současně je třeba, aby těchto struktur a nástrojů využívaly členské státy, a to s rozhodností a ke správným účelům. Společný program Evropské unie se v zásadě týká dvou obecných a společných úkolů,

tedy zajištění udržitelnosti našeho sociálního a hospodářského modelu a vytvoření nástrojů na podporu a obranu tohoto modelu. V neposlední řadě jde o prosazování našich společných hodnot a zájmů v celosvětovém měřítku. Aby se Evropská unie stala účinným a dynamickým globálním aktérem, bude rovněž muset

zajistit, že se podstatným prvkem evropského projektu stane solidarita. Solidarita není nepodmíněným nárokem - závisí na individuální a kolektivní odpovědnosti. Jako taková je a musí být pro Evropskou unii obecnou zásadou při tvorbě politiky a při rozvoji vztahů na všech úrovních, mezi jednotlivci a generacemi

i mezi jednotlivými obcemi, regiony a členskými státy. Přesto evropští občané stále obtížně nalézají v Evropské unii řešení svých problémů. Má-li být náš úkol sdílen, musí za evropský projekt přijmout odpovědnost politici i občané. Jedním ze základních prvků evropského společenství je specifický

hospodářský a sociální model. Tento model, který vychází z přesvědčení, že prostřednictvím trhu by mělo být dosahováno hospodářského růstu v zájmu sociálních cílů, je veřejností všeobecně akceptován. Po druhé světové válce napomohl přeměně Evropy v oblast se silnými průmyslovými odvětvími a službami

s nesmírným potenciálem pro vytváření pracovních míst, díky němuž mohl být zaveden spravedlivý systém sociální ochrany. Tímto způsobem byla vytvořena pozitivní spirála spojující solidaritu, odpovědnost a konkurenceschopnost. Avšak vzhledem k novým naléhavým výzvám na domácí i celosvětové úrovni je třeba

tento model nově vymezit a přizpůsobit měnící se situaci. V posledních dvou desetiletích minulého století se v porovnání s hlavními obchodními partnery snížil potenciál Evropské unie vytvářet růst a pracovní místa, a zlepšovat tak životní úroveň. Ačkoli několika členskými státy Evropské unie se podařilo se

tomuto trendu vyhnout, celkově tato situace přetrvává dodnes. Současná finanční a hospodářská krize odhalila strukturální nedostatky evropské ekonomiky, a stala se tak varovným signálem. Vzhledem k tomu, že Evropská unie čelí rostoucí konkurenci ze strany nově se rozvíjejících a rozvinutých ekonomik, musí

přijmout nový smělý reformní program s cílem zvýšit hospodářskou efektivitu. Shoda, která ohledně modelu existuje, současně závisí na tom, zda bude jeho sociální a tržní rozměr i nadále v rovnováze. Tato rovnováha byla postupně narušena v důsledku rostoucích sociálních nerovností. Pro některé občany Evropské

unie zůstává nadále realitou sociální vyloučení a špatné pracovní podmínky. V žádném případě neznámá řešení tohoto problému konec hospodářské reformy. Nový důraz na zvyšování hospodářské efektivity naopak vyžaduje nové sociální politiky. Jinak řečeno, udržitelnost evropského hospodářského a sociálního

modelu bude záviset na naší schopnosti znovu nastolit dynamickou rovnováhu mezi hospodářským, sociálním a environmentálním rozvojem. Nezbytným předpokladem zvyšování životní úrovně je silná a celosvětově konkurenceschopná ekonomika, která se vyznačuje vysokou produktivitou. Hospodářský růst je stále

více závislý na technologických změnách a větší specializaci v kontextu prohlubující se globalizace. Tento vývoj má vliv na pracovníky a společnosti, jakož i na fungování trhů a řízení společností, neboť se jedná o proces strukturálních změn. Digitalizace rozšiřuje možnosti využívání externích dodavatelů

a revoluce v oblasti informačních a komunikačních technologií může v příštích letech významně přispět k růstu produktivity. Zbytečná zátěž kladená na pracovní síly a na společnosti nesmí brzdit růst odvětví dynamických a inovativních služeb. Současně je třeba podporovat podnikání a přijímání rizika. Společně se

domníváme, že technologické změny, globalizace a stárnoucí populace vyžadují neodkladné strukturální reformy, které povedou k posílení flexibility, konkurenceschopnosti a rovněž dynamiky. K zajištění většího počtu a lepší kvality pracovních míst je nezbytná reforma pracovního trhu. Členské státy by se měly

zaměřit na zlepšení tří hlavních aspektů trhů práce: flexibility a jistoty pro své pracovní síly, pracovní mobility i podnikové kultury a manažerských postupů. Rovněž je třeba zvýšit míru účasti pracovních sil. Jedním z klíčových předpokladů zachování produktivity je schopnost pracovníků přizpůsobovat se neustálým

změnám ve výrobě. Pracovní flexibilita musí být také vyvážena pracovní jistotou. V rychle se měnícím světě není třeba chránit pracovní místa, ale spíše osoby, které ztratily práci, a to zejména zvýšením možností jejich pracovního uplatnění. V této souvislosti má zásadní význam schopnost získávat a přizpůsobovat

své dovednosti v průběhu celého života, jakož i podmínky pro přenášení dovedností mezi členskými státy i v rámci jednotlivých států. V současné době pracovníci a podnikatelé stále obtížně získávají přístup k pravidlům a nařízením, která se týkají uzavírání pracovního poměru nebo zahájení podnikatelské

činnosti, a mají potíže jim porozumět. Byrokratické postupy nelze žádnými předpisy zcela zrušit, ale neměly by být překážkou mobility. Dále je nezbytné s konečnou platností zajistit snadnou přenositelnost práv v oblasti sociálního zabezpečení mezi jednotlivými členskými státy. Je třeba zajistit uznávání

kvalifikací v celé Evropské unii a podporovat mnohojazyčnost. Samozřejmě jsou zapotřebí dalekosáhlé změny podnikové kultury a manažerských postupů podniků, má-li být úsilí o zlepšování dovedností jejich zaměstnanců korunováno úspěchem. Společnosti budou muset více podporovat iniciativy pracovníků a otevřené

inovace ke zvýšení konkurenceschopnosti prostřednictvím nových výrobních postupů a technologií. Rovněž budou muset v rámci podniků pěstovat kulturu odpovědnosti. Tuto snahu o hospodářskou reformu musejí doprovázet nová cílená opatření, jejichž úkolem bude poskytnout jednotlivcům větší jistotu a solidaritu. Systémy

sociální podpory musí být důsledně chráněny před zneužitím nebo morálním hazardem. Práva a nároky musí být vyváženy povinnostmi a závazky. Zvláště systémy sociálního zabezpečení by měly být přizpůsobeny tak, aby spíše napomáhaly rychlému opětovnému začleňování na trhu práce, než aby poskytovaly dlouhodobou

podporu osobám v produktivním věku. Členské státy by rovněž měly vyčlenit přiměřené zdroje pro účely boje proti sociálnímu vyloučení, chudobě a diskriminaci na základě pohlaví, například prostřednictvím provádění stávajících právních předpisů Evropské unie s cílem zajistit dohodnuté minimální normy. Významnou

součástí tohoto úsilí bude rovněž silnější postavení uchazečů o zaměstnání a dalších sociálních partnerů. Zajištěním náležité koordinace v oblasti sociální a daňové politiky může Evropská unie posílit schopnost členských států plnit sociální cíle v souladu s jejich vlastními prioritami, aniž by to vedlo

k narušení hospodářské soutěže nebo jednotného trhu. Na podporu cílů týkajících se sociální soudržnosti a boje proti chudobě, které byly dohodnuty na úrovni Evropské unie, by měla být plně využita Evropská investiční banka a Evropský sociální fond. Evropská unie by také měla přispět k dosažení cíle, kterým je

zdravá evropská populace, která má naprosto zásadní význam z ekonomického i sociálního hlediska. Tohoto cíle by mělo být dosaženo zejména prostřednictvím rozvoje průmyslových odvětví a služeb souvisejících se zdravotní péčí, zdravým způsobem života, ale také stárnutím. S ohledem na krizi by dále svůj díl

odpovědnosti měly přijmout podniky a zavázat se k samoregulaci v oblasti etiky, odpovědnosti, sociálního a environmentálního povědomí, opatření proti diskriminaci, celoživotního učení a trvalého zlepšování pracovních podmínek. Nebudeme-li tuto situaci řešit, mohly by uvedené tendence prohloubit nepříznivý

vliv daňových systémů na vytváření pracovních míst a zvýšit problémy členských států při odstraňování nerovných podmínek. Rovněž by to znamenalo radikální omezení sociální ochrany a posílilo zamítavý postoj k integraci. Jednoduše řečeno, hospodářský a sociální rozměr rozvoje by se ocitl v situaci,

která by znamenala prohru všech zúčastněných. Vzhledem k této nepříznivé situaci nebude možné oživit a dotvořit jednotný trh bez nové strategie nebo politiky. Součástí této politiky by měl být závazek, že ve stanovených lhůtách dojde k rozšíření jednotného trhu i na oblasti, ve kterých dosud neexistuje nebo

v nich není dostatečně rozvinut, především na oblast služeb, včetně finančního sektoru. To by mělo být spojeno s rozvojem iniciativ nebo dokonce s prohlubováním integrace v oblasti soudržnosti a sociální a daňové politiky a současně by měl být zohledněn požadavek, aby Evropská unie byla konkurenceschopná.

Současně s úsilím o pokrok směrem k nízkouhlíkové ekonomice musí být přijata opatření na podporu sociálního začleňování, zejména ve vztahu ke vzdělávání, zaměstnanosti, informacím, zdraví a bankovním službám. V posledních dvou desetiletích zaznamenaly velký rozmach znalostní a kreativní průmyslová odvětví a služby,

které zásadním způsobem přispívaly k zaměstnanosti a hospodářské dynamice v Evropě. Doba, kdy bylo možné měřit konkurenční výhodu Evropské unie prostřednictvím mzdových nákladů, je již dávno pryč. Dnes se základním kritériem stala inteligence, inovace a kreativita. Ty jsou zárukou budoucí prosperity Evropy.

V současné době žijeme ve světě, který si žádá nejen hodnotné výrobky a trhy, ale stále více i vysoce hodnotné dovednosti. Nicméně Evropa v oblasti dovedností postupně zaostává. Budou-li pokračovat současné investiční trendy, může se stát, že v roce 2025 bude v čele vědeckotechnického rozvoje stát Asie, která

zastíní Evropskou unii i Spojené státy americké. Podle odhadů bude dále v uvedeném roce studovat v zahraničí téměř milion čínských a indických studentů, kteří se poté vrátí do své vlasti a obohatí ji svým talentem a získanými zkušenostmi. Jejich počet kontrastuje s relativně malým počtem evropských studentů, kteří

studují mimo Evropu. Evropská unie si nemůže dovolit zůstat tváří v tvář tomuto trendu nečinná. Klíčovým strategickým nástrojem k zajištění kariérního růstu jednotlivců a pokroku evropské společnosti jako takové je lepší využívání lidského talentu. Má-li Evropská unie dostát svému slibu, že vytvoří

znalostní společnost, musí zajistit špičkovou úroveň ve všech fázích vzdělávacího procesu, trvale aktualizovat dovednostní základnu svých obyvatel podle potřeby a vytvořit sociální, ekonomické a právní podmínky, v nichž může vzkvétat výzkum, kreativita a inovace. Solidní základy vzdělání získané na

základní a střední škole mohou mít nesmírný vliv na to, jakého pokroku bude daná osoba schopna v životě dosáhnout. Příliš mnoho evropských občanů a státních příslušníků třetích zemí žijících v Evropě nemá přístup ke vzdělávacím systémům nejvyšší kvality. K řešení této situace je třeba přijmout naléhavá opatření, mimo

jiné projevovat učitelům zasloužené uznání za výkon jejich povolání, vypracovávat flexibilní a otevřené studijní plány schopné rozvíjet zvědavost a tvořivost dětí a posilovat vazby mezi systémy veřejného školství a podniky a společnostmi. V Evropské unii rovněž není dostatek kvalitních vysokých škol,

což vede k tomu, že Evropa je méně atraktivní pro vysoce kvalifikované absolventy. Evropská unie musí tuto situaci rychle napravit vytvořením sítě špičkových vysokoškolských institucí, které by byly schopné konkurovat nejlepším vysokým školám na světě. Značné úsilí o špičkovou úroveň nevyklučuje, aby bylo

vynakládáno také souběžné úsilí na podporu větší dostupnosti vysokoškolského vzdělání s cílem zlepšit průměrnou úroveň vzdělání v rámci širší populace. Špičková úroveň vyžaduje kritickou masu a konkurenci, tedy jakýsi společný prostor pro studenty, vysoké školy a akademický výzkum. Rovněž je třeba

podpořit správní a finanční autonomii vysokých škol, neboť se jedná o nejúčinnější způsob, jak zvýšit soukromé financování vysokoškolského vzdělávání. Finančně zajištění studenti by vzhledem k tomu, že budou v budoucnu těžit ze svého vzdělání, měli přispívat k rostoucím nákladům na vzdělání, přičemž

studenti, kteří potřebují finanční podporu, by měli mít k dispozici systém stipendií a studentských půjček. V neposlední řadě je třeba podporovat konkurenci mezi vysokými školami, jakož i modely řízení, které budou založeny hlavně na odpovědnosti a transparentnosti. To znamená, že jednou z hlavních priorit

vzdělávacího systému se musí stát odstranění nesouladu mezi nabídkou odborných znalostí a související poptávkou. K dosažení tohoto cíle bude zapotřebí důrazně prosazovat zlepšování dovedností, aby tak byli jednotlivci připraveni na přechody mezi zaměstnáními i na používání nových technologií a dovedností.

Nezbytným předpokladem splnění tohoto úkolu bude zavedení flexibilní kultury celoživotního učení, která lidem umožní, aby se v jakékoli fázi své profesní dráhy znovu zapojili do vzdělávacího procesu za stejných podmínek jako mladí lidé. Hlavní zásadou napříč celým vzdělávacím systémem se musí stát

rozvoj schopnosti se učit. Pro Evropu je často obtížné přenášet výsledky vědeckého výzkumu do praxe tak, aby vznikaly nové výrobky, nové patenty, nové podnikatelské činnosti a nová pracovní místa. Nedostatečná konkurence na trzích služeb brzdí inovace, zvyšuje náklady a omezuje růst. Obrovský potenciál mají

finanční služby, digitální služby příští generace, energetická řešení a služby na podporu zdraví a vzdělávání. Evropská unie má dobré předpoklady pro to, aby stanula v čele nových odvětví služeb. To bude možné pouze tehdy, pokud poskytovatelé služeb budou moci působit na celoevropském trhu a v novém regulačním

rámci, kde mohou skutečně vzkvétat inovace a kreativita. V této souvislosti bude rovněž důležité zavést opatření nezbytná pro posílení trhů rizikového kapitálu a dostupnosti počátečního kapitálu. Zejména malé a střední podniky, které stojí velmi často v čele inovací, potřebují vhodnější mechanismy podpory, včetně přístupu k rizikovému kapitálu, které by jim pomohly konkurovat na světovém trhu. Kreativní hospodářství se bude nadále vyvíjet rychleji než politické procesy, které mají toto hospodářství podporovat nebo regulovat. Každý den otevírá nové horizonty a revoluční perspektivy. Základním aspektem jakéhokoli regulačního rámce v této oblasti musí proto být flexibilita a schopnost reagovat. Ještě důležitější je pak vytváření kultury přijímání rizika a podnikavosti. Pouze tak bude Evropská unie moci plně zúročit výsledky výzkumu a experimentování a vytvářet nová pracovní místa. Kombinace stárnoucí populace a klesajícího počtu domácích pracovních sil bude mít pro Evropu nesmírně závažné důsledky. Nebudou-li učiněny příslušné kroky, projeví se tato situace neudržitelným tlakem na důchodové a zdravotní systémy a systémy sociálního zabezpečení a bude mít negativní dopad na hospodářský růst a daně. Má-li Evropa skutečně v úmyslu vytvořit dobrou znalostní společnost, je třeba úsilí o posílení hospodářské efektivnosti a zlepšení dovedností dnešní populace doplnit aktivními opatřeními, která budou zaměřena na uvedený demografický problém. Rovněž je třeba společně usilovat o to, aby se Evropská unie stala atraktivním místem pro přistěhovalce.

Bez přistěhovalectví nebude Evropská unie schopna se v budoucnu vyrovnat s hrozícím nedostatkem pracovních sil ani s nedostatkem v oblasti dovedností. Rovněž bude svědkem poklesu kulturní rozmanitosti a experimentování, což jsou nezbytné předpoklady kreativity a inovací. Prvním krokem by mělo být zavedení politik založených na vstřícném přístupu k rodině, jejichž cílem by byla stabilizace nebo zvýšení úrovně porodnosti. Dopad menšího počtu domácích pracovních sil, včetně související otázky financování zdravotních a důchodových systémů, by také mohl být částečně kompenzován větší produktivitou.